

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INFORMATIKA FANIDA VIRTUAL
TA'LIM TEXNOLOGILARINING QO'LLANILISHI**

Tayyorladi: Chilonzor tuman 2-son kasb-hunar maktabi "Aniq fanlar"

kafedrasi o'qituvchisi: Muxammedova Umida.

Hozirgi vaqtdagi zamonaviy ta'lim nazariyasi doirasida axborot-ta'lim muhiti asosida ta'lim jarayoni ishtirokchilarining o'zaro hamkorligini amalga oshirishning innovatsion shakllari, usullari va texnologiyalarini yaratish borasida faol ilmiy izlanish ishlari olib borilmoqda. Ta'lim jarayonida shu kabi muhitda ta'lim jarayonining markazida internetga ulangan kompyuterda joylashgan zamonaviy tarmoq texnologiyalari yordamida amalga oshiriladigan pedagogik hamkorlik ishlari rivojlanib bormoqda. Prezidentimiz tomonidan so'nggi yillarda ta'lim tizimidagi olib borilgan islohotlar natijasida Respublikaning barcha nuqtalaridagi maktablarga zamonaviy axborot-kommunikatsion texnologiyalari yetkazib berilmoqda. Respublikamizda ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish davlat siyosati darajasiga ko'tarilganligi ta'lim tizimi sifatini yuqori saviyaga olib chiqishni talab etmoqda. Uzluksiz ta'lim tizimida informatika fani o'qituvchisi faqatgina fan o'qituvchisi emas, balki ta'limda va

boshqaruvda axborot texnologiyalaridan foydalanishning samarali tashkil etuvchisi bo'lib hisoblanadi.

Informatika fani maktabning asosiy fanlaridan biri sifatida o'quvchilarning axborot madaniyatini, shu jumladan, axborot texnologiyalari va turli xil kompyuter ta'lim vositalari bilan ishlash bilim va ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu sababli yangi virtual texnologiyalarining paydo bo'lishi va rivojlanishi bilan fan bo'yicha maktab dasturini uning mazmuni bilan bog'liq modernizatsiya qilish bu katta zaruriyatdir. Bundan tashqari, virtual texnologiyalarning dasturda mavjud bo'lgan mavzular bo'yicha ta'lim samaradorligini oshirish uchun ishlatilishi hozirgi rivojlangan fan olamining eng asosiy talabidir. Axborot hajmining keskin kengayib borayotganligi o'quvchilar uchun ham, pedagoglar

uchun ham fanni o'rganishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishni taqozo etadi. Informatika ta'limi jarayonida turli-tuman pedagogik texnologiyalardan foydalanib, samarali natijaga erishish uchun o'qituvchi o'zining pedagogik faoliyatini oldindan loyihalashtirishi maqsadga muvofiq hisoblanadi. Shuni hisobga olgan holda biz informatika o'qituvchisining pedagogik faoliyatini bir butun model ko'rinishiga keltirib oldik. Ta'lim sohasida virtual texnologiyalarni amaliyotga joriy qilish masalalari ko'plab faol tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan. Bunday olimlar orasida A.I. Adamsky, V.N. Alekseev, S.V. Kuzmin, G.A. Monakhov, D.N. Monaxov, I.V. Robert, A.N. Sergeev va boshqalarni misol sifatida keltirish mumkin. N. Sergeev internet tarmog'ini maxsus ijtimoiy va madaniy makon shaklida ko'rib chiqadi, uning tuzilishi va dinamikasi odamlarni umumiy g'oyalar va faoliyat shakllari asosida birlashtiradigan tarmoq jamoalari tomonidan belgilanadi.

A.N. Sergeev internet tarmog'i va boshqa virtual texnologiyalarni maxsus ijtimoiy va madaniy makon shaklida ko'rib chiqadi, uning tuzilishi va dinamikasi odamlarni umumiy g'oyalar va faoliyat shakllari asosida birlashtiradigan tarmoq jamoalari tomonidan belgilanadi, deya e'tirof etadi. I.V. Robertesa virtual texnologiyalarning ta'limda samaradorligidan tashqari salbiy jihatlarini yoritib, bunday ta'lim insonlarni texnikaga bog'lab qo'yishi mumkinligini aytib o'tadi.

Maqola mavzusining obyekti bu virtual texnologiyalar va u bilan bog'liq jarayonlardir. Ta'lim bu o'qitishning natijasi bo'lib, shaxsiyatni tarbiyalash va rivojlantirishdir. Hozirgi zamonaviy dunyoda ta'limda ushbu fan nafaqat an'anaviy, balki masofaviy ko'rinishda ham o'qitilmoqda. Masofaviy o'qitish bu virtual texnologiyalarni imkoniyatlarini ochib beradigan ta'lim turidir.

Masofaviy o'qitish – eng yaxshi an'anaviy va innovatsion metodlar, o'qitish vositalari va formalarini o'z ichiga olgan sirtqi va kunduzgi ta'lim singari axborot va telekommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan ta'lim formasidir.

Masofaviy ta'lim – masofadan turib o'quv axborotlarini almashuvchi

vositalarga asoslangan, o'qituvchi maxsus axborot muhiti yordamida, aholining barcha qatlamlari va chet ellik ta'lim oluvchilarga ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchi ta'lim majmuasidir. Masofaviy ta'lim an'anaviy ta'lim turidan quyidagi xarakterli xususiyatlari bilan farqlanadi. Masofaviy ta'limdagi eng ommabop virtual texnologiyalardan biri ZOOM dasturidir. 2020-yil koronavirus pandemiyasidan so'ng eng keng tarqalgan virtual texnologiyalardan biri sifatida, ta'limda videochat ko'rinishida darslar ta'limning yagona najoti sifatida qaraldi.

Internatsionallilik–ta'lim sohasida erishilgan jahon standartlariga javob beradigan yutuqlarni import va eksport qilish imkoniyati. O'qituvchining yangi roli masofaviy o'qitish o'qituvchining o'qitish jarayonidagi rolini yanada kengaytiradi va yangilaydi.

Endi o'qituvchidan o'zlashtirish jarayoninimuvofiqlashtirishi, yangiliklar va innovatsiyalarga mos ravishda berayotgan fanini muntazam mukammallashtirishi, saviya va ijodiy faoliyatini yanada chuqurlashtirishi talab etiladi.

Sifat masofaviy o'qitish usuli ta'lim berish sifati bo'yicha kunduzgi ta'lim turidan qolishmaydi. Balki mahalliy va chet ellik dars beruvchi kadrlarni jalb qilib, eng yaxshi o'quv-metodik darsliklar va nazorat qiluvchi testlardan foydalangan holda o'quv jarayonini tashkil etish ta'lim sifatini oshirishi mumkin. Xulosa sifatida aytadigan bo'lsak, virtual texnologiyalar informatika fanini o'qitishda o'zining keng va zamonaviy imkoniyatlari bilan ajralib turadi va ushbu fanni o'qitish jarayonini virtual texnologiyalarsiz tasavvur qilish imkonsiz. Virtual texnologiyalar imkoniyatlarining kengayishi bu ilm-fan taraqqiyotidagi yangi marralarni zabt etishning keng imkoniyatidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Скворцов А.А. Развитие дистанционных образовательных технологий в подготовке студента-информатика в вузе // Гаудеамус. 2014. №2 (24).
2. Роберт И.В. Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы; перспективы использования. М.: ИИО РАО, 2010. – С. 140.

3. Храмова М.В. Основные этапы и тенденции формирования системы открытого образования подготовки специалистов // Вестник Тамбовского университета. Сер.: Гуманитарные науки. Тамбов, 2012. Вып. 4 (108). – С. 118–130.
4. Теоретические разделы курса «Информатика» / Р.Р. Батаршина [и др.]; под ред. И.А. Кодоловой. Казань, 2010.
5. Каймин В.А. Дистанционное обучение и сертификация преподавателей информатики // Информационные технологии в образовании. Секция D: матлы III Междунар. конф.-выставки. М., 1994.